

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne.
Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejema.
Sedež: Ljubljana - Strossmayerjeva ul. 1.

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Štev. 41.

V Ljubljani, dne 25. septembra 1925.

II. Leto.

Po slavu.

Črnogorske slavnosti so pri kraju. Ko izide ta članek bodo skoraj že pozabljene. Tpeči črnogorski narod je imel svoj trenutek veselja in ponosa. Zavidali mu ga nismo. Saj ga je res krvavo zaslužil. Sto in sto let borbe, sto in sto let trpljenja. Dokler se ni končno uresničil davni sen naroda, ki ga je ženski vladiki Njegoš tako lepo in krepko ovekovečil v svojem spevu. Črnogorci so končno doživeli svoje »osvobodjenje in zjedinjenje«... In potem?

Eh, zato ravno pišemo ta članek. Potem... je bila žalost še večja kot prej.

Vsa še tako lepa in dovršena »misse en scene« pravkar zaključeni črnogorski slavnosti ne more izbrisati trpke resnice, da živi črnogorski narod po takozvanem »osvobodjenju in zjedinjenju« ravno tako slabo kakor za časa turškega in avstrijskega pritiska, da ni gospodarsko prav nič pridobil in da je politično še celo marsikaj izgubil. Te dni se je zbrala vrh Lovčena vsa uradna Jugoslavija; bilo je dosti svečanosti in arhimandritov ter drugih dostojanstvenikov, a bilo je tudi dosti ministrov, in sicer takih, ki so v vladi odkar se je Črnagora »zjedinila«. Ali so se ti ministri, ko so sestavljali svoje učene govore, vprašali, kaj so doslej storili za srečo in zdravje junaške Črnogore? Ali so razven odredb proti odmetnikom, izdali še kake druge, za Črnogoro koristne zakone? Ali so našli sredstva tudi za druge nujne potrebe te nesrečne dežele in ne samo za vzdrževanje tamošnje žandarmerije? Ze šesto leto se poveljuje ob vsaki priliki naše »osvobodjenje«, že šesto leto čaka jugoslovansko prebivalstvo, od srbskega do slovenskega, da se ga vlada ne spomni samo ob priliki krupnih zgodovinskih in nezagodovinskih patriot-skih prireditvah, nego tudi ob vsakdanjih sivih in težkih časih, ko ni ne muzike, ne pojedin, ne slavolokov, ne velike maše in ne lepih ministrskih govorov. Odkar smo se »osvobodili« smo dobili od zakona o zaščiti države do tiskovnega nebrot zakonskih reakcionarnih umotvorov, smo dobili hujše in hujše davčne predpise; nismo pa bili osrečeni niti z enim modernim zakonom, ki bi ščitil socialne interese kmeta in delaveca, ki bi služil demokratičnemu razvoju države. Čimbolj je narod tirjal svoje pravice, tembolj so mu jih jemali; čimbolj je narod stremel za svobodo, tembolj smo se potapljali v nazadnjaštvu... Naši ministri so modre glave: mislijo, da ni treba narodu ne kruha ne svobode, le krepko pritisniti je treba nanj in ob slovesnih prilikah lepo deklamirati o herojstvu sinov srbskih mater, pa bodo vsi srečni in blaženi, in nacionalna ideja in patriotsko navdušenje bo nasitilo gladne in potolažilo trpeče.

Naše meščanske stranke so nekaj let mamile nerazsodno maso z bajkami o protežiranju srbskega življa na škodo slovenskega in hrvaškega. Le pogledite v srbsko Črnogoro, tam kjer živi najčistejši srbski narod: tam strada narod, kakor drugod in še hujše; ta srbski rod je vlada zanemarjala in zapostavljala, kakor vso ostalo ljudstvo. Naravno: vlada, ki bi bila veliko-dušna in radodarna vsaj z enim delom naroda, bi bila vsaj deloma socialno pravična. Buržuaznih vlad,

Iz notranje politike.

Politični položaj.

V naši demokratični, zgodovinsko svobodoljubni in revolucionarni državi imamo sedaj zadnji čas vagonarsko vlado. Vsak minister je dobil ob prevzetju poslov salonski voz, ministrsko plačo, obenem pa prehlad in hajdi na vse strani. Sedaj pa se vozijo ti gospodi ministri po naši ljubici državi, enkrat sem, enkrat tja, enkrat gor, enkrat dol. Z njimi romajo tudi družine, gospe in gospodične, kajpada, pa jih narod trojenski, četudi stoplemenski burno povsod pozdravlja in proslavlja.

Na daljšo rajžo pa je šel Radić. Da je šel tokrat »brez luka« v Ženevo. Obiskal je pri priliki Pašiča, se razgovarjal z njim o zgodovini, sedaj pa govoranči po Ženevi in tam ga kažejo kot medveda na vrvi.

Zanimivo in resno pa je to-le: Radić bo šel baje tudi v Ameriko, prosit za našo državo posojila. Menda pa ne zato, ker so videli Pašič in drugovi, da zna »potegniti« nemumni svet.

Korošec pa je čistil svoje telesce najprej v inozemskem kopališču, sedaj pa čisti očističen politični položaj po slovenski domovini. Za izprembo navija versko struno in otepa jezik s kulturnim bojem.

Pribečevič pa je uvijek borben. Sedaj kopira Radićevo borbenost s shodi po Bosni, da bo lahko dosegel in kopiral tudi Radićevo spokornost.

Pozabili pa bi skoro na politiko Prepeluha. Le ta pa se »gita«, ker ne dobi vajeti v roke!

Za konec o političnem položaju le še to: Za potrebe ljudstva, za potrebe naše zemlje se nihče, prav nihče ne briga. In: kaj ne bi zakonsko žalili naše vlade, če bi o njeni vagonarski politiki resno in stvarno pisali?

Kaj bo?

V notranji politični situaciji je zadnje dni nastala zopet izvestna negotovost, ker se poroča o nezaupanju med radikali in Radićevci, ki je baje nastalo. Sliši se tudi, da Pašič z RR vlado ni več zadovoljen, dr. Žerjav napoveduje celo skorajšnje nove volitve. Težko je kontrolirati, koliko je resnice na vseh teh vesteh. Dve dejstvi sta izven dvoma: da se radikali in Radićevci ne razumejo v vseh vprašanjih in da bo Pašičev prihod položaj razbistril; drugo pa je, da intrigirajo vse tiste stranke, ki bi rade prišle v vlado, proti sedanjim vladim in da v teku teh intrig niso izbirčni za sredstva. Intriga je politično sredstvo vsake meščanske stranke in s tem orožjem se tudi sedanja opozicija bori proti RR vladi. Nas pušča ta boj bolj hladne, kajti meščanske vlade so si tako podobne, kakor krajcar krajcarju in je s tega stališča precej verjetno ali vedri in odlazi v Beogradu Pašič ali Davidovič...

ki bi bile popolnoma ali vsaj deloma socialno pravične, pa ni še bilo nikoli in nikjer. To smo socialisti vedno povdarjali, pa je bila ta modrost menda preenostavna, da bi jo izkoriščane in prevarane mase morale razumeti.

Veliko je bilo ob priliki črnogorskih svečanosti govora o slavni preteklosti in o junaških činih hrabrih Črnogorcev. Le dolgočasne resnice o dejanski od vlade izkaza-

Predbojevniki socialne reakcije.

Cvet kapitalistične buržuazije in njihovi mali podrepaniki so se pred par dnevi zbrali v Beogradu na III. gospodarski kongres. Zastopniki pridobitnih slojev, to je tistih slojev, ki si pridobivajo kapital iz krvi in znoja delavcev, so se posvetovali, kako bi si svoj težak položaj malo olajšali. Da so grmeli na visoke davke, je umevno in jim tega tudi ne zamerimo, saj davkov nobeden ne plačuje rad. Pri tej priliki pa smo zopet slišali, da je tudi delavska zakonodaja kriva, da se našim pridobitnikom tako slabo godi; zato je kongres zahteval reformo zakona o zaščiti delavstva in o inšpekciji dela ter revizijo zakona o zavarovanju delavstva. Reči moramo, da so gospodje fabrikanti, veletrgovci i. dr. dobro pogodili, kje jih čevlji tišči: odpravite te zakone, da bo delavstvo brezpraven suženj, izročen na brezsrčno eksploatacijo kapitalistu — profit bo takoj večji. Kako so »pridobitni« sloji edini, kadar gre za napad proti delavstvu: Srbi, Slovenci in Hrvati, centralisti in federalisti, Žerjavovci, klerikalci in Radićevci, vsi so složni v boju proti delavstvu: Samo ti, delavec, spiš, si nesložen in brezbrizen, ko gre za tvoje skromne pridobitve, udinjavš se meščanskim strankam, ki stoje pod komando in vodstvom tvojih najhujših nasprotnikov! Ali še nisi okusil dovolj gorja, te dosedanje izkušnje še niso izmodrile?

Zaposlenje inozemskih delavcev.

V beograjskih časopisih je opazati zadnje čase zanimanje za vprašanje zaposlenja inozemskih delavcev. Ministrstvo za socialno politiko je k tej časopisni polemiki podalo sledečo izjavo: Ministrstvo za socialno politiko je napravilo na podlagi člena 103. zakona o zaščiti delavcev glede zaposlenja inozemskih delavcev in radi naraščajoče brezposelnosti med domačim delavstvom potrebne ukrepe. Pri tem je ministrstvo vodila misel, da je treba dovoliti bivanje v državi le onim inozemskim delavcem, ki so nujno potrebni in se je oziralo na ukrepe drugih držav v vprašanju zaposlenja naših delavcev v drugih državah. Radi tega je sklical za 28. t. m. ministrstvo za socialno politiko konferenco, katere se bodo udeležili zastopniki ministrstva socialne politike, šum in rud, trgovskega, zunanega in notranjega ministrstva trgovskih in obrtniških zbornic, Zveze industrije in centralnega tajništva delavskih zbornic. Ta konferenca se bo posvetovala o sklepih, ki naj jih oblasti povzamejo za varstvo domačega delavstva in delovnega trga, kakor tudi za varstvo jugoslovanskih delavcev v inozemstvu.

ni hvaležnosti ni bilo nič slišati. Ne čudimo se. Tudi Črnigori bodo zasijali boljši časi šele ko se bodo njeni sinovi boljše zavedali, da se morajo enako hrabro boriti tudi za svoje človeške pravice.

Črnogorske svečanosti so pri kraju, ni pa pri kraju črnogorska fizična in duševna beda. Te ne bodo odpravila nobena še tako lepa in velika slavlja. Odpravilo jo bo le trezno delo probujenega naroda.

Andolf Golobnik

Po svetu.

Radić v Ženevi.

Radić je odšel v Ženevo kot zastopnik kraljevine SHS. S tem mu je bila dana lepa prilika, da se iz vsega srca nabirja. To priliko je izrabil Radić v polni meri. Banketov ob priliki zasedanja Zveze narodov ni manjkalo. Na banketih pa seveda ni manjkalo tudi Radića. Na nekem banketu se je Radić iznebil sledečih besed: Mi Hrvati in Srbi tvorimo edino in pravo kmet-sko aristokracijo, ki temelji na tradicijah dela, časti, prave ljubezni in svobode. Delavci so revolucionarji, malomeščanstvo pa je brez duše. Čehi miso nikaki aristokrati, ker so industriji, dočim so aristokrati Romuni in Slovaki. Kmet-ska aristokracija bo v Jugoslaviji vstavila moderno diplomacijo. Ali ni udušila velikih socialnih bojev slovenskih in hrvaških kmetov koncem 15. stoletja ravno aristokracija?

Mateotijev proces.

Iz Rima prihajajo poročila, da bo obtožni material o Matteottijevih morileh predan v kratkem sodni oblasti. Državna oblast sama deli obtožence na dve skupini »zarot-nike« in v one, ki so umor »izvedli«. Ker obtožba »zarotnikov« ni bila priložena, bo bivši šef tiskovnega urada Cesare Rossi spuščen na svobodo, kar bo izrabil za to, da se umakne v tujino. Omenjeni mož je bil v umor tako zapleten in obtežen, da ga je morala celo fašistov-ska oblast iz urada odsloviti. Sedaj je jasno, da se je zločin toliko časa zakrivalo, da ima sedaj glavni krivec na umoru priliko umakniti se zasledovanju pravice. Vendar gospodje končni sodbi ne bodo ušli. Mučeništvo Matteottija mora biti in bo maščevano. To zahteva pravica in čut človeštva.

Nobene nove internacionale.

Norveška delavska stranka je zborovala prvi teden meseca septembra v Oslu. Stranka se je izrekla z večino glasov proti snovanju nove internacionale, ki jo forsirajo nekateri elementi. Nova internacionala bi povzročila le hude pretres-ljaje socialističnega delavstva.

Volilna zmaga delavske stranke.

Pri nadomestnih volitvah v Stockportu na Angleškem je bil izvoljen za poslanca kandidat delavske stranke Temvend proti konzervativnemu in liberalnemu kandidatu.

Angleški komunizem.

V londonskem predmestju Battersea se je vršil konec meseca avgusta kongres narodnih manjšin, katerega se je udeležilo 600 zastopnikov, po veliki večini komunistov. Glavni govornik in predsednik kongresa je obsirno razpravljal o propagandi med vojsko in mornarico.

Italija in Rusija.

Sredi septembra sta odplula dva torpeda sovjetske mornarice iz Sebastopola v Italijo na obisk k italijanskim vojnim ladjam, da s tem vrneto obisk italijanske mornarice v Leningradu.

Sedež SDI.

Mednarodno tajništvo Socialistične Delavske Internacionalne bo imelo svoj sedež v Zürich-u v Švici. Vse predpriprave za ureditev mednarodnega tajništva v Zürichu so v teku.

Rudarska internacionala.

Prihodnji rudarski kongres se bo vršil 9. avgusta 1926 najbrže na Poljskem ali v Franciji. Glede vprašanja priključitve ruske rudarske zveze je sklenila internacionala, da pošlje v Rusijo svoje zastopstvo. Sovjetska vlada se je potovanju dveh ali treh zastopnikov protivila; zastopniki internacionalne bodo potovanje v Rusijo odpovedali, ako sovjetska vlada te prepovedi ne bo preklcala.

Delavci na morju.

Centralna uprava za izobraževalno delo na Dunaju je priredila za svoje člane izlet na Sredozemsko morje, ki se ga je udeležilo 800 delavcev. Vožnja, ki je bila zvezana s poučnimi predavanji na morju, je trajala tri dni. Delavci so obiskali Neapelj, Rim, Florenco, Trst in druga obmorska mesta. Po morju so se vozili z ladjo »Wilson«.

Iz časopisja.

Parade.

»Nova Evropa« z dne 11. julija t. l. je prinesla pod naslovom »Šta se čuje« sledečo zanimivo beležko:

»V znamenju štedenja...

Na Interparlamentarno konferenco v Washingtonu bo šlo iz naše države samo pet zastopnikov (akoravno imamo pravico, da pošljemo 11 zastopnikov) v interesu štedenja, ki ga je napovedal g. minister financ... Vsporedno s to vestjo smo čitali v beograjski »Politiki« (od 29. junija) sledečo beležko, pri čemur nam nikakor ni hotela iti iz glave misel o štedenju g. ministra financ.

Tri velike svečanosti.

V ministrstvu ver se delajo predpriprave za organizacijo treh velikih versko-narodnih svečanosti, ki se bodo izvršile na jesen: kronanje kralja v Ziči, prenos Njegoševih kosti na Lovčen in proslava Svetega Ivana Vladimira v Ohridu. Kakor izgleda, se bo najpreje vršila svečanost v Ohridu, ker so priprave že pri kraju. Samostan Svetega Nauma se hitro popravlja, popravilo samostanske hiše, kjer bo moral pristati kralj, je že skoro zaključeno, a tudi pot od Ohrida do Svetega Nauma bo skoro gotova. Le dela pri popravilu cerkve Svete Zofije so se nekoliko zakasnila, kjer se bo morala vršiti svečana seja Bratovščine Svetega Klimenta, na kateri bodo kralju izročena izrečna povelja.

Kar se tiče priprav za prenos Njegoševih kosti, so se že davno pričele, toda ni izgleda, da bodo zaključena pred tremi meseci, kajti načrti za izvršitev pota na vrh Lovčena in načrti za Njegošovo grobnico so bili izdelani v Beogradu brez poznanja terena, ter je radi tega njih sprememba povzročila, da so se sicer malo zakasnila...

Zadnja svečanost bo, kakor izgleda, kraljevo kronanje v Ziči. Ministrski svet je odobril kredit pol milijona dinarjev za popravilo samostana in za predhodne priprave za organizacijo te svečanosti.

Blagor nam tudi z našimi proslavami: dvigamo panteone, gradimo pota, popravljamo samostane in stare zgradbe za zveličanje naših duš, da bi mogli prirediti svečanosti in proslaviti dostojno naše mrtve in naše žive. In zato imamo posebno ministristvo! Mogoče nas bo kmalu obdaroval kak načelnik tega ministristva za narodno veselje s posebno študijo »O blagohotnemu vplivu ministristva ver za naša poba« (nagrajeno z Din 50.000)?...

A g. minister financ stiska pest v žepu in »štedi« in »štedi«! In telo vojvode Putnika leži v kovčegu v pokopališki kapeli v Nici in »čaka vsak dan naredbe za prenos v Srbijo...« sl.k.

Sodišča delav. zavarovanja.

Kristjani in Jugoslovani morajo čaka rešitve, ki naj jo napravi sodišče delavskega zavarovanja. Na tisoče je slučajev, ki čakajo sodišča delavskega zavarovanja. Temu nasproti pa balkanska tima vremena! Kljub temu, da so tukaj prizadeti ravno najbednejši, najrevnejši in najpotrebnejši!

Vsaj gre tukaj za popolne invalide, za ljudi, ki jim je nezgoda vzela vsako zaslužno možnost in prinesla največjo bedo. Vsaj gre tukaj za ljudi, ki jih je bolezen spravila na rob propada. In, predno bo sodišče začelo preračunavati vložene pritožbe, bo moralo poizvedeti, koliko onih ljudi sploh še živi, ki so leta in leta čakali potrpečljivo na ustanovitev sodišča delavskega zavarovanja. Smrt, po bedi in revščini povzročena, ki je kosila v vrstah teh najbolj nesrečnih ljudi je opravila za sodišča delavskega zavarovanja zelo hvaležen posel. Vsaj je rešila marsikako pritožbo, pa spravila pritožbo in nesrečnega: ad aeta!, to je v kot!

Postopanje ministristva za socialno politiko v vprašanju ustanovitve sodišča delavskega zavarovanja jasno dokazuje nevzdržnost in absurdnost, ki je delavski razred ne sme in ne more trpeti. Ustanovitev sodišča delavskega zavarovanja ne obremenjuje državnega proračuna niti za eno paro. Vse stroške bo plačal delavec s svojimi prispevki. Kljub temu pa je moral nad tri leta čakati, da je dobil vsaj to, kar mu zakon dovoljuje. Kdo si more predstavljati večje omalovaževanje delavskega razreda?

Kakor pa smo rekli: led še ni prebit. Delavski razred pa mora vedeti: za leno kobilu, staro kljuse in mrho je treba biča in močnega glasu. Zato zavpijte delavci ministristvu za socialno politiko: hihot!

Vsaj je tudi pravilnik o sodiščih delavskega zavarovanja izšel, ker so se gromadili v velikih kupih protesti delavskih organizacij. In, če se je minister vendar zmajal, pa vzel pero v odrevenelo roko, je to uspeh organiziranega delavstva in njegovih organizacij.

O ministru Markotu Gjuričicu pa bo lahko pisala zgodovina, da je izdal pravilnik k zakonu o zavarovanju delavcev takrat, ko je bila bolniška panoga že pasivna in ko je bila potreba po zakonu novelizaciji že nujna. Novelizacija zakona pa je nujna ravno vsled tega, ker si je ministristvo za socialno politiko pridržalo vso oblast in do absurda pognalo samoupravo zavarovalnih zavodov. To ministristvo pa vodi ljudi, ki negirajo potrebo socialno-političnih mer v naši ljubi državi.

Rečemo pa: če naj rode sodišča delavskega zavarovanja zaželjeni uspeh, tedaj je predpogoj uspehu ta, da bo delavski razred tem sodiščem brezpogojno zaupal in z zaupanjem izročil v razsodbo svoje pritožbe. Tako zaupanje pa morejo nuditi delavskemu razredu le po njem izvoljeni, ne pa po ministri-pameti in volji imenovani sodniki-porotniki.

Zanimiva bi bila statistika, ki bi predočila javnosti, koliko pritožb je način njenega boja našemu boju sličen, vse to pa vodi neminovno do tega, da se ostra črta, ki mora biti vedno začrtana med nami in vsako meščansko stranko, zabriše. Volitve so strankina najizrazitejša akcija in vsaka akcija delavstva naj ima izrazito razreden značaj: volitve naj dajo delavstvu priliko, da se programatično opredeli napram meščanskim strankam, da manifestira za svojo stranko; to pa ne more, če voli kompromisarske liste.

Vsled raznih vzrokov, ki jih tukaj ne nameravamo razlagati, vidimo danes med delavstvom itak veliko brezbriznost za volitve. Udeležba pri volitvah je povprečno, posebno v delavskih krajih; sila majhna. Zakaj ostajajo delavske mase doma, mesto da gredo izpolnjevati svojo najvažnejšo politično pravico? Brez dvoma zato, ker so razočarani, ker so izgubile zaupanje do vseh, tudi delavskih strank. To zaupanje pa si zamore delavska stranka zopet pridobiti, če je njena politična pot res ravna, vsakemu lahko umljiva. Kako bi n. pr. izgledala delavska stranka, ki bi se pri volitvah v Mariboru n. pr. vezala z Nemci, v

Še občinske volitve.

Z ozirom na naše stališče, ki smo ga glede občinskih volitev zavzeli v zadnji številki Socialista smo prejeli od vseh strani polno dopisov, ki pozdravljajo odločnost, katero smo izrekli, da se ne istovetimo z različnimi delavskimi kompromisariji, ki poskušajo pri občinskih volitvah kovati kompromise z meščan. strankami ter se udinjajo ali demokratom ali klerikalcem. Opozoriti moramo naše zaupnike, da to naše stališče ni novo in da smo ga že ponovno povedali. Potrebno pa je, da ga vedno znova in znova povdarjamo in da s prstom pokažemo na tiste „socialiste“ ali pa tudi „komuniste“, ki radi osebnega častihlepija ali pa zato, ker so demokrati „boljši“ kot klerikalci ali pa ker so klerikalci „boljši“ kot demokrati gredo v povodec meščanskih strank.

Škoda, ki jo prinese vsak volivni kompromis s kako meščansko stranko, je tako velika, da ne odtehta trenutnih uspehov, ki jih tak kompromis morda pokaže. Z volivnimi kompromisi na to ali drugo stran se vzbuja pri volivcih opravičeno mnenje, da nam je ta ali druga meščanska stranka bližja, bolj sorodna, da

Celju z demokrati, v Ptuj z narodnimi socialisti, v Ljubljani s klerikalci... Ali ne bi bila taka stranka v posmeh vsej resni javnosti in ali ne bi njeni pristaši zgubili glave?

Pa pravijo: volivni kompromis z meščansko stranko ni izdaja socialističnega programa, je le taktična poteza. Recimo, da je tako: potem bomo kmalu imeli 20 taktik, politika stranke pa šviga švaga samih taktičnih potez, pri čemur bo stranko vrag vzel. Taktika delavske stranke mora biti jednostavna, nekomplirana, tako, da jo zamore vsak delavec razumeti. Taka taktika ne more biti nikdar pogrešna, taka taktika bo tudi vzgojna.

Umevno je, da se da o tej stvari še marsikaj napisati, vendar se nam zdi, da je to vprašanje za kraje, kjer obstoje naše krajevne organizacije že rešeno in to na pravilen način. Naše besede veljajo v prvi vrsti onim krajem, kjer imamo somišljenike, ki žalibog niso organizirani. Oni se pri svojih volivnih akcijah, zavedajo, da nosijo veliko odgovornost pred delavstvom, če nastopajo skupno na isti listi z meščanskimi strankami. Meščanski listi zlorabljajo tak nastop v svoje strankarske namene, delavstvo v drugih krajih pa majo z

čitajoč, da so socialisti ali bivši komunisti v tem in tem kraju nastopali skupno s to ali ono meščansko stranko. Tisti delavci, ki delajo tako politiko, greše, ker ovirajo tako potrebno politično opredelitev volivcev. In po navadi je volivni kompromis, ki ga napravi kak posameznik, ki pretegne za seboj par nezavednežev, mostiček preko katerega se pride takole počasi v končni objem meščanske stranke.

In kar velja v pogledu kompromisov za socialiste, velja tudi za naše sodruge iz leve. Izgleda, da njihovi ljudje še bolj greše kot naši.

Preostaja samo še vprašanje volivnih kompromisov z levim krilom razrednega delavstva. Dasiravno veljajo razni zgoraj označeni pomisleki tudi za te kompromise, vendar pa se nam zdi, da taki kompromisi v sedanjem času delavstvu ne morejo škodovati, ker pomagajo do enotnega nastopa razrednega delavstva napram meščanstvu, ki je v ofenzivi. In poleg tega nas v tem našem mišljenju podkreplja tudi prepričanje, da bo prej ali slej razredno delavstvo združeno v eni enotni politični stranki.

Na mladih grobovih.

Pretečeni teden je objavilo Jutro enotedensko smrtno statistiko trboveljske občine. Po tej statistiki je tekom enega tedna umrlo 7 dojenčkov manj kot eno leto starih.

Grozna statistika je to. Z vso jasnostjo kaže tudi ta statistika nevzdržno in neznosno stanje rudarskega proletariata. Obenem pa najžalostnejšo sliko razmer, v katerih živi jugoslovanski proletariat.

Jutro je obrazložilo objavljeno statistiko s tem, da primanjkuje v Trbovljah dobre vode, pa so zato tako pogosti smrtni slučaj delavskih, rudarskih otrok. Ne vode! Mleka, hrane manjka mlademu, majhnemu neboljenčku, zato je organizem teh siromačkov brez moči in brez odnora proti vsakršni pojavljajoči se bolezni in lahak je zato posel smrtni kosi v Trboveljski dolini.

Kaj ni nezaslišano, da umirajo bedni otroci v časih, ko se govori, da je Trboveljska premogokopna družba nacionalizirana in ko se od vseh strani kriči o državotvornem in domovinskem delu. Otroci slovenskega delavca pa umirajo gladi in bede tudi v dobi nacionalizirane Trboveljske premogokopne družbe.

Mar ni zločinsko, trgati slovenski delavski materi v trpljenju spočeto dete iz rok, zato, ker hočejo tuji, inozemski delničarji in vžitkarji Trboveljske premogokopne družbe visoke dividende, nerazmerne dobičke in se hoče tem ljudem razkošnega življenja?

Kaka prevara je fraza o nacionalizirani Trboveljski premogokopni

družbi! Le za to se bje boj med posameznimi meščanskimi strankami: Kdo bo vlekel dobičke pri Trboveljski premogokopni družbi na račun splošnosti in na račun zaposlenega rudarskega proletariata.

Pravcete orgije slavi toliko opevana svobodna trgovina. Na milost in nemilost izrablja Trboveljska družba svoje monopolno stališče in nikogar ni, ki bi napram dobičkaželjnosti trboveljske družbe uveljavil interes splošnosti in interes splošnega gospodarskega razvoja in napredka.

Pa tudi to vprašanje mora na dnevni red: zakaj pa naj sploh rodi delavska žena? Mar zato, da bo tešila novorojenčkovo lakoto s tisto vodo, ki jo bodo morda enkrat Trbovlje dobile? Zakaj bi morala ravno delavska žena, proletarska mati prestati ob porodu vse trpljenje, zato da bo gledala potem, kako umira njeno dete gladi in pomanjkanja.

Odprava telesnega ploda se kaznuje. Umor delavskih otrok pa se v obliki visokih dividend še nagraja. To je karakteristika današnjih pravnih razmer, v katerih se delavski razred nahaja.

Delavski razred vidi: kapitalistični družbi ni za zdrav in številen zarod, četudi rekrutira vojake ravno iz vrst delavskega razreda. Nihče pa ne more zahtevati od lačne delavske matere, da bo sestradana došla svoje dete, ki naj potem plača svoji domovini za prestano stradanje še krvni davek.

V naši državi vidimo zopet prve početke gibanja socialističnih žen. Naj bo proletarskim ženam, proletarskim materam glasen memento trboveljska statistika: 7 mladih grobov v enem tednu.

Proletarskim očetom pa memento: nacionalizirana trboveljska premogokopna družba kupuje delnice Ljubljanske kreditne banke, ne nudi pa proletarskim novorojenčkom mleka in kruha.

Vsi oni pa, ki govorijo o milem, ljubem in kaj še vem kakem narodu slovenskem, naj vedo: proletarijat ne bo rodil otrok za stradanje in umiranje, marveč za boj v novo človeško družbo.

Na boljši poti.

Izredni občni zbor Konzumnega društva za Slovenijo.

Preteklo nedeljo se je izvršil zadnji akt afere radi službenih pogodb, ki so jih imeli nekateri članastavljenci v načelnstvu imenovanne zadrage.

Ze lanskega občni zbor zadrage je jasno pokazal, da člani zadrage ne morejo dopustiti pogodb, ki bi izročile zadrugo na milost in nemilost par oseb. Članstvo ni moglo dopustiti, da se zgradi okoli načelnstva nekaka papirnata barikada, ki bi zmanjšala čut odgovornosti vodilnih faktorjev zadrage napram članstvu.

Radi priznavamo, da so se razmere pri Konzumnem društvu zadnje leto v marsičem zboljšale in da so se nekateri vodilni sodrugi z vsemi močmi trudili upostaviti ono prisišeno razmerje med članstvom in vodstvom, ki je pogoj za napredek.

Edino pogodbe so bile tisti kamen spodtike, ki je branil izvedbo reorganizacije zadrage in preprečeval, da članstvo ni moglo izkazati zadrugi ono zaupanje katerega sicer zasluži.

Slednjič je prodrlo to spoznanje v vse merodajne faktorje in nadzorstvo zadrage je uvedlo energično akcijo, da se odstranijo vse zapreke, ki kale dobro razmerje v zadrugi. Pozvalo je vse imetelje teh pogodb naj jih vrnejo. Sodruga Vrhune in Jurčič sta se temu sklepu takoj odzvala ter vrnila pogodbe, dočim sta ravnatelj Drazil in tajnica Urbančeva izjavila, da pogodbo ne vrne. Treba je pripomniti, da sta se nahajala ta dva tudi radi nekaterih drugih dejanj v sporu z nadzorstvom in načelnstvom zadrage, kar jih je najbrže privedlo do

tega, da se pogodbam nista hotela odpovedati.

Vse dolgotrajno prigoovarjanje ni nič izdalo in tako je bilo nadzorstvo in načelnstvo primorano, da preseka gordijski voz. Na podlagi soglasnega sklepa nadzorstva, s katerim se je solidariziralo celotno načelnstvo sta bila suspendirana od svoje službe ob enem je bil pa sklican izredni občni zbor, da ukrene definitivni konec te mučne afere.

Izrednemu občnemu zboru, ki se je vršil preteklo nedeljo na ljubljanskem magistratu, je bila cela zadeva pojasnjena in predložen predlog, da se omenjena dva funkcionarja definitivno odpustita iz dosedanjih njihovih mest.

Občni zbor je po temeljni debati soglasno sklenil odpust in izvolil pri nadomestni volitvi v načelnstvo s. Vilharja, dolgoletnega delavca v delavskih združbenih organizacijah.

Konzumno društvo je s tem korakom pokazalo, da noče zapustiti starih tradicij in obveznosti napram svojem članstvu, zato je več kot gotovo, da se bo tudi zaupanje članstva do zadrage še povečalo. In tako je prav!

Delavska akademija

priredi pod okriljem podružnice DTKZ »Svobode« v Ljubljani v času od 1. oktobra 1925. do 30. aprila 1926. skupno 30 predavanj in sicer po sledečem sporedu:

I. Iz splošne zgodovine.

Priredi 5 predavanj.

1. oktobra 1925: Zgodovina starih Grkov in Rimljanov;
8. oktobra 1925: Zgodovina srednjega veka;
15. oktobra 1925: Doba francoske revolucije; 1. 1848; Pariška komuna;
22. oktobra 1925: Karl Marx in njegova doba;
29. oktobra 1925: Zgodovina Rusije do danes.

II. Iz naravoslovja in filozofije.

Priredi 4 predavanja.

5. novembra 1925: Postanek zemlje in živih bitij;
12. novembra 1925: Socialni boji živih bitij;
19. novembra 1925: Električna, radio in moderne tehnične iznajdbe;
26. novembra 1925: Glavni filozofski problemi.

III. Iz leposlovja, umetnosti in znanosti.

Priredi 6 predavanj.

3. decembra 1925: O leposlovju;
10. decembra 1925: Ivan Cankar (ob priliki 7. obletnice njegove smrti);
17. decembra 1925: Kiparstvo in slikarstvo;
30. decembra 1925: O fiziki (Einsteinova teorija itd.);
7. januarja 1926: Moderna telovadba;
14. januarja 1926: Organizacija delavske izobrazbe.

IV. Iz delavskega gibanja in o gospodarskih vprašanjih.

Priredi 7 predavanj.

28. januarja 1926: Slovensko narodno gospodarstvo;
4. februarja 1926: Problemi mednarodnega gospodarstva;
11. februarja 1926: Zgodovina in počtetki delavskega gibanja;
18. februarja 1926: O združništvu;
25. februarja 1926: Žensko gibanje;
4. marca 1926: I. Delavska olimpijada v Frankfurtu;
11. marca 1926: Bodoča proletarska država.

V. Iz socialnih problemov.

Priredi 5 predavanj.

25. marca 1926: Socialna politika in delavstvo;
1. aprila 1926: Socializem in komunalna politika;
8. aprila 1926: Zdravje in delavski razred;
15. aprila 1926: Alkoholizem;
22. aprila 1926: Seksuelno vprašanje.

Poleg teh predavanj priredi Delavska akademija 2 recitacijska in 1 glasbeni večer in sicer:

23. decembra 1925: Glasbeni večer;

21. januarja 1926: I. recitacijski večer in

18. marca 1926: II. recitacijski večer.

Predavanja se bodo vršila vsak četrtek (razen 2 predavanj, ki se bosta vršila v sredo dne 23. in 30. decembra 1925) od 19.—20. ure (od 7.—8. ure zvečer) v III. državni realni gimnaziji v Bethonovi ulici (v poslopju čekovnega urada).

Priglasje za predavanja sprejemajo:

Tajništvo DTKZ »Svobode« v Zidovski ulici 1-I. (nad drogerijo Kane), Strokovna komisija za Slovenijo v Se-lenburgovi ulici 6-II. in vodstvo Delavske akademije tik pred posameznimi predavanji.

Pri posameznih predavanjih se bodo pobirali le prostovoljni prispevki. Odbor Delavske akademije v Ljubljani.

Tedenske novice.

Porota in naši juristi. Pretečene dni se je vršil v Beogradu kongres jugoslovanskih pravnikov. Na dnevnem redu kongresa je bila tudi razprava o udeležbi nejuristov (laikov) pri kazenskem sodstvu (porota i. dr.) Kongres je sklenil sicer ne enoglasno, pa vendar z večino glasov resolucijo, s katero se izjavlja za izključitev laikov pri pravosodstvu, torej za odpravo porote, kjer obstoja in proti uvedbi porote v onih krajih, kjer porota ne obstoja. Ta sklep ne dela časti jugoslovanskim juristom, ker kaže predvsem, da nimajo smisla za živo življenje, ki teče vendar drugače, kakor ga piše mrtva beseda zakona in paragrafa. Naši juristi so s tem sklepom tudi pokazali, da nimajo smisla za pridobitve demokratske dobe. Povsod, kjer je demokracija na pohodu, se soudeležba laikov na pravosodju povečava, pri nas pa naj zgubimo še to skromno poroto, ki jo imamo? Naša porota je po svoji sestavi itak še ostanek avstrijskega življenja, saj so delavci in ženske kot porotniki izključeni; človek bi pričakoval, da bodo naši sodniki in advokati povzdignili svoj glas v tem pravcu, ne pa, da se izrečejo proti poroti. Juristi si sicer radi domišljajo, da razumejo vse, v tem slučaju pa so pokazali, da življenja in njegovih potreb ne razumejo. Ali so res tudi že naši juristi tako okosteneli, da velja za nje oni znani dovtip iz predvojnega Simplissima, ki malo spremenjen pove, da so naši sodniki in advokati sicer dobri juristi, drugače pa omejene pameti... Ljudstvu bi bilo z manj dobrimi, pa bolj pametnimi juristi bolj ustrezno!

Velike svečanosti so se pričele ob priliki prenosa zemljskih kosti Njegoša na Lovčen. V drugem delu lista (Iz časopisja) prinašamo k tem paradam zanimiv komentar zagrebske „Nove Evrope“.

Prvi krematorij v Jugoslaviji bo zgrajen v Cavtatu. To bo prvi zavod za sežiganje mrličev v Jugoslaviji.

Iz Ljubljane.

Obrtna nadaljevalna šola za stavbne obrti v Ljubljani prične s šolskim poukom 1. oktobra t. l. Vpisovanje se bo vršilo v nedeljo 27. septembra v šoli na „Grabnu“.

Jesenski in zimski večeri so prijetni večeri, ako niso dolgočasni; dolgočasni pa niso, ako so poučni in zabavni. Za nekaj poučnih večerov bo letošnji jesen in zimo poskrbela Delavska akademija v Ljubljani. Kako so si prireditelji Delavske akademije te poučne večere zamislili je razvidno v članku „Delavska akademija v Ljubljani“, ki ga pričbujemo na drugem mestu našega lista.

Delavsko glasbeno društvo je na svojem zadnjem članskem sestanku, ki se je vršil v nedeljo, dne 20. t. m. sklenilo, da se vrše pevske vaje od slej ob torkih in petkih od 8. ure zvečer dalje in sicer v gostilni pri „Krofu“ na Sv. Petra cesti št. 43. Vabljeni so vsi oni, ki se za petje zanimajo, da se v omenjenem času priglasijo.

Iz Maribora.

„Volksstimme“ — prva tožena po novem tiskovnem zakonu. Policijski komisariat v Mariboru je pooblastil državno oblast, da dvigne obtožbo po § 54. tiskovnega zakona proti mariborski „Volksstimme“.

Papirna tovarna v Mariboru. Neke češka industrijska skupina bo osnovala v Mariboru oziroma v njegovi okolici novo tovarno za izde-

lovanje boljših vrst papirja. Po načrtu bo zaposlenih v novi tovarni nad 300 delavcev.

Iz Celja.

Popravek. V zadnji številki „Socialista“ se je vrinila v članku „Iz občinske politike občine okolica Celje“ neljuba pomota. Glasiti se mora odstavek: Spor obstoja danes še samo v tem, da hočejo meščanske stranke dati v ta socialni namen del zemljišča, ki se nahaja na hribu in je težko dostopen, ne pa onega dela, ki je ob cesti in je vsakomur lažje dostopen.

Dopisi.

Studenci pri Mariboru. Dne 3. septembra se je vršila pri nas 11. redna seja občinskega sveta, katera je bila izredno dobro obiskana. Dnevni red je bil obširen; vseboval je različne stvari, katere je bilo potrebno rešiti. Pri tretji točki dnevnega reda: nujni predlogi, je predlagal s. Pušnik v imenu socialističnega kluba, naj občina deluje in po možnosti upliva na to, da se naseli v Studencih zdravnik. Svoj predlog je utemeljeval s. Pušnik z dejstvom, da šteje občina Studenci nad 4000 prebivalcev in je vsled tega neobhodno potrebno, da dobi lastnega zdravnika. V slučaju naglega obolenja ali nesreče bi bilo gotovo prijetnejše, ako bi bil zdravnik v bližini. Glavno vprašanje pri tej zdravniški zadevi je preskrba primerne stanovanj. Tozadevno se sklene, da občina zaprosi pri stanovanjski oblasti, da ona v tem oziru posreduje, da se eventualno izvrši kaka zamenjava stanovanj. Tudi je tukaj na prodaj več hiš in ni izključeno, da bi si kupil eno od teh kak zdravnik. Pri nadaljni debati se je javil k besedi tudi komunistični odbornik g. Supan, ki je predlagal, naj prevzame občina del vzdrževalnih stroškov za zdravnika in naj bi na ta način imeli revnejši ljudje brezplačno zdravniško pomoč. Odgovarjal je g. Supanu občinski svetnik s. Leskosek, ki je izjavil, da socialistični klub idejo g. Supana pozdravlja, ker bi prišlo v korist revnejšim slojem. Vprašanje je le, ali je tudi izvedljiva. Če bi po predlogu g. Supana občina prevzela del vzdrževalnih stroškov, je treba najprej pomisliti, kjer najti za te nove izdatke primerno kritje, kar bi bilo mogoče samo na podlagi novih občinskih davkov, s katerimi se tukajšnje prebivalstvo ne bi strinjalo. Mi socialisti g. Supanu seveda ne zamerimo, ker vidimo, da je še novinec v občinski politiki in je že nešteto krat pokazal, da ni nikakšen finančni strokovnjak; posebno se je to izkazalo pri sestavljanju občinskega proračuna za leto 1925, kjer je predlagal celo vrsto novih izdatkov, občinsko trošarino na alkoholne pijače, ki je pravzaprav edini občinski dohodek, pa je hotel znižati. Soglasno je bil sprejet predlog s. Pušnika, predlog g. Supana pa je bil odklonjen. Poročilo razsvetljevalnega odseka, ki mu predseduje sedaj s. Španer, je odpadlo, ker je bila sklicana za 4. septembra izredna občinska seja, ki se ima baviti le z vprašanjem napeljav električnega toka in h kateri je povabljen tudi g. inž. Uršič iz mestnega električnega podjetja v Mariboru. Predsednik pokopališkega odseka s. Pušnik predlaga z ozirom na to, da bo imela občina še letos izvršiti raznovrstna dela na pokopali-

LISTEK.

Stockholmska spomenica.

(Dalje.)

Nasprotno je res, da je Avstrija do leta 1897. na Goriškem in do l. 1889. t. j. do odstopa namestnika Depretisa v Trstu in Istriji, dosledno podpirala Italijane proti Slovincem. Slovensko prebivalstvo je od meje Italije, ob robu gričevja od Kormina do Ločenika, na levem bregu Soče, ob kraškem robu, ob morskem bregu do Trsta kompaktno in tvori 95% vsega prebivalstva z vključenimi jezikovnimi otoki Gorica, Trst, Milje, Isola in Piran. Le v bližini teh mest, kaže se pičel nasad italijanskega življa med Slovinci, dočim je zastopan slovenski živelj v Trstu z 31% in v Gorici z 45%. Dočim so mestni otoki plod nasilne kolonizacije, se je slovenski živelj na lastni zemlji ohranil po lastni moči.

Prodiranje slovenskega življa vsled gospodarskega razvoja mest ravno kaže, da so ta mesta le umet-

ni jezikovni otoki in da je prirodni razvoj te otoke v najkrajšem času stvoril dvojezične. Po drugi strani italijansko prebivalstvo v mestih govori benečanski dialekt, ki je v XIV. stoletju izpodrinil prvotnega latinskega, dočim se je ta obdržal le na lastni zemlji do današnjega dne. Uradna statistika iz l. 1880. ugotavlja še za Goriško 129.859 kompaktno prebivajočih Slovencev, 52.537 kompaktno prebivajočih Furlanov po plani deželi, 20.858 Italijanov po mestih in 2259 Nemcev največ v Gorici, priseljenih uradnikov. Prvotni občevalni furlanski jezik v slovenskih trgih kakor Kobarid, Tolmin, Kanal, Avdovščina iztisnil se je po lastni kulturi Slovencev potom prirodnega razvoja, četudi so bili avstrijski uradniki vzdrževalci in pospešitelji tujih jezikov med njimi. Slovenski govorci uradniki nastopati so jeli v Gorici in Trstu le polagoma od leta 1897. in tvorijo danes večino le v onih deželnih delih, v katerih prebivajo Slovinci kompaktno. Na Goriškem je avstrijska vlada še v letih 1897. in 1898. skušala zatreti

krepko narodno samozavest Slovencev potom nasilja z vojaštvom in uradništvom.

Görz, laško Gorizia, oboje je iz slovenskega imena Gorica, je bilo prvotno poljedelsko slovensko selo. Pod goriškimi grofi se je razvilo v nemški trg okoli gradu in pozneje v nemško mesto s slovenskimi predmestji. Še danes se imenuje glavni trg »Travnik«. Šele ko se je grofovina Goriska v XVI. stoletju združila z Notranjo Avstrijo pod Habsburžani in ko je Beneška kulturno in gospodarski prodirala na jugu, se je Gorica polagoma poitalijančila po benečanskih aristokratih, ki so pripeljali furlanske kolone v deželo. Jasen dokaz, da Avstrija na jugu ni tirala germanizacije, dočela pa ne slavizacije, marveč se je nasprotno šele pod avstrijsko vladjo mogel širiti italijanski živelj neovirano med Slovinci. Do nastopa konstitucionalne dobe je slovensko in furlansko poljedelsko pleme mirno živelo eden poleg drugega. Šele oživiljeno konstitucionalno politično strankarstvo je prineslo premembo na korist italijanske po-

litične stranke, katero je avstrijska uprava podpirala posebno potom znane volilne geometrije. Tako so Slovinci l. 1861. dobili za tri politične okraje s 50.797, 25.422, 35.593 prebivalci le 7 poslancev v deželnem zboru, dočim sta en sam laskofurlanski okraj s 60.834 in mesto Gorica s 20.000 prebivalci dobila 11 poslancev. Potom lastne politične organizacije so šele dosegli Slovinci neko ravnotežje. To in okoliščina, da so Slovinci do pričetka vojne z lastno močjo vzdrževali v Gorici vse učne zavode, potrjuje, da se narodni razvoj Slovencev ni umetno pospeševal. Pritisk avstrijske vlade je prenehal na korist goriških Slovencev šele, ko je nastopila politična napetost med Avstrijo in Italijo in je takoj imelo za posledico, da se je samo z oprostitvijo narodnih pravic Slovencev premenilo prirodno etnografično razmerje v Gorici tako, da so l. 1910. Italijani šteli 14.720, Slovinci 9829 in Nemci 2040 prebivalcev.

(Dalje prih.)

šču, naj se zvišajo cene za grobove in sicer I. in II. razreda, kar se vzame na znanje. Predsednik cestnega odseka obč. svetnik Lešnik poroča, da je del ceste na koncu obrežja v jako slabem stanju in nujno potreben popravila. Sklene se z ozirom na to, da je svota za zdrževanje cest v letnem proračunu že izčrpana, da občina tega popravila letos ne izvrši in naj za prvo silo kmetje, ki tamošnje ceste rabijo, prevzamejo to delo. Glede popravila občinskega studenca na Kralja Petra cesti se sklone na predlog s. Švajgerja, da plača občina del dotičnega popravila, ostalo vsoto pa plačajo dotični posestniki v bližini, ki nimajo lastnih vodnjakov. Rešene so bile tudi razne prošnje, nakar je župan s. Kaloh sejo zaključil.

Strokovni vestnik.

Izključitev razdirača. Kakor smo zaznali je centralna uprava Splošne Delavske Zveze Jugoslavije izključila iz članstva njenega oblastnega tajnika Alojza Leskovška, ker je hotel razdreti enotno organizacijo.

Stavka delavcev v Tesliču.

Delavci parne žage „Destilacija drva d. d.“ v Tesliču so stopili v stavko.

Stavka sarajevskih krojačev

je končala v petek 11. septembra t. l. z uspehom.

150.000 rudarjev

stavka v Ameriki. Rudarji sami so prepričani, da stavka ne bo trajala dolgo.

Poskusite takoj in prepričali se bodete, da ima milo »Gazela« take vrline, ki ga usposobljajo za nena-domestljivega pri vsakem varnem in pametnem gospodinjstvu.

Gospodarstvo.

Koliko znaša dolg vseh držav? Na to vprašanje je odgovoril nemški statistični državni urad. Svetovni dolg znaša 199 milijard zlatih mark. Od tega zneska dolgujejo evropske države nad 141 milijard, to se pravi tri četrtine vsega dolga ima na svojih ramenih Evropa. S temi številkami je dokazana finančna premoč Amerike in izvenevropskih držav nad Evropo.

Meksika in brezposelnost. Za uspešno pobijanje je delovno ministstvo v Meksiki sklenilo, razširiti in pospešiti nujna dela pri napravi potov in cest. Državni predsednik Meksike je še vedno socialist Calles, o katerem časopisje pogosto prinaša vesti, da ga hočejo nekateri elementi nasilno odstraniti. Pred

kratkim so časopisi poročali, da je bil nanj izvršen atentat, da pa je bomba eksplodirala v žepu atentatorja samega. Nekaj dni pozneje so to vest vsi časopisi dementirali.

Katastrofalna nemška carinska politika. Vse kaže, da novi davčni in carinski zakoni, ki so bili sprejeti v nemškem parlamentu, ne bodo dosegli svojega cilja: Varstva nemškega izvoza in ojačenja nemške konkurence. Carinski zakon grozi, da izzove nove gospodarske konflikte, ki se že pojavljajo. Kar je najvažnejše: vse nemške stranke so pri sprejemanju teh zakonov popolnoma pozabile na široke ljudske sloje, katere so novi zakoni občutno prizadeli. Tudi v gospodarskih krogih so novi zakoni izzvali že precejšen odpor.

Vrednost dinarja.

Za 100 dinarjev dobiš:

0.36 angl. funtov. 1.78 angl. dolarjev. 7.46 nemških zlatih mark. 9.20 švicarskih frankov. 12.62 avstrijskih šilingov. 37.59 francoskih frankov. 42.75 italijanskih lir. 60.25 češkoslovaških kron. 126.60 madžarskih kron.

Objave.

Veliko vinsko trgateg priredi Zveza živilskih delavcev Jugoslavi-

je, sekcija pekovskih pomočnikov v Ljubljani v soboto, dne 3. oktobra 1925 v salonu restavracije „Pri levu“ (Gospodarska cesta). Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina 5 dinarjev. Ker je čisti dobiček namenjen fondu za onemogle člane, vabi odbor k obilni udeležbi.

IZ STRANKE.

Šoštanj. Vse naročnike „Socialista“ opozarjamo, da poravnajo zaostalo naročnino, ker jim bo sicer pošiljanje lista ukinjeno. — Krajevna organizacija SSJ v Šoštanju.

IZ UREDNIŠTVA.

Vsled preobilice gradiva smo nekaj dopisov morali odložiti za prihodnjo številko. Dopisniki naj nam oprostite, ako ne morejo priti na vrsto vsi dopisi v eni številki.

ZA TISKOVNI IN VOLILNI SKLAD.

Do sedaj nabranih	Din 17.246.40
Kraj. pol. org. SSJ v Mu-	
ti, darovala za tiskovni	
sklad	50.—
S. I. Srebotnik	10.—
S. Mlinar Filip iz Črne	
je daroval za tiskovni	
sklad	24.—

Skupaj Din 17.330.40

Prava naša domača
Kolinska cikorija
Damjani
pristnost in jakost!

SIEGEL & DRUG

d. z o. z.

tkalnica platnenega in bombažnega blaga

Ljubljana, Dunajska ces. 31

Svitavy

(Č. S. R.)

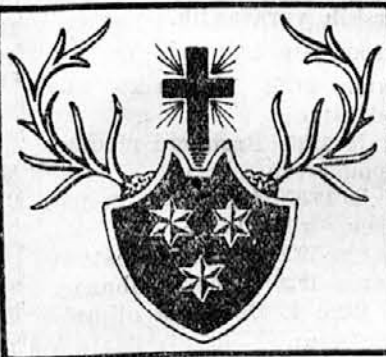
Wien

(Nem. Avstr.)

Celjska milarna d. z o. z. v Celju

dobavlja v kakovosti nedosegljivo

pralno in terpentinsko milo znamke

Hubertus
milo
Celje

Kar ne veš vprašaj

Univerzalni informativni Biro

„ARGUS“

Knez Mihailova ulica 35

Telefon 6-25.

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka.)

„SARDINA“ d. d. za konserviranje morske ribe

Split

TVORNICE: Komiža, Velaluka, Trpanj, Makarska i Postire.

Sardine, skuše, fileti, pasta, tunjevina. — Garantirana čista in najbolja olivna olja.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. Bunc IN DRUG, LJUBLJANA - CELJE.**

Izdajatelj: Oblastni odbor SSJ za Slovenijo. Odgovorni urednik: France Svetek. Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani. Za tiskarno odgovoren Mih. Rožanec.